

Terapeutické přístupy

- + Odborné a cílené jednání s člověkem, které směřuje k:
odstranění, zmírnění nežádoucích potíží
odstranění jejich příčin
prospěšné změně
- + Klasifikace (In Müller a kol., 2014):
Terapie hrou
Činnostní a pracovní terapie
Psychomotorické terapie
Terapie s účastí zvířete
Expresivní terapie
Další specializované fyzioterapeutické či edukační přístupy

Arteterapie

- + Expresivní terapie
- + **„Léčebný postup, který využívá výtvarného projevu jako hlavního prostředku poznání a ovlivnění lidské psychiky a mezilidských vztahů“** (www.arteterapie.cz)
- + **Dva základní proudy:**
Terapie uměním (důraz na léčebný potenciál samotné tvůrčí činnosti)
Artpsychoterapie (výtvořky a prožitky z procesu tvorby jsou dále zpracovávány)
- + **Formy práce v arteterapii:**
Individuální arteterapie
Skupinová arteterapie (skupinová dynamika jako další faktor)
- + **Diagnostika v arteterapii**
Např.: vývoj lidské kresby
  - + Čmáranice (2 – 3 roky)
  - + Linie (okolo 4 let)
  - + Popisný symbolismus (5 – 6 let)
  - + Výtvarný projev, popisný realismus (7 – 8 let)
  - + Vizuální realismus (9 – 11 let)
- + **Diagnostika v arteterapii:**
Symboly – lidská postava, strom, dům...
Barvy
Linie
Volba tématu
Celkový projev klienta
- + **Metody v arteterapii:**
Imaginace
Animace
Koncentrace
Restrukturalizace
Transformace
Rekonstrukce

+ Práce s klienty s mentálním postižením

Posilování sebedůvěry, pocitu důležitosti pro společnost.

Relaxační techniky, výroba dárků, prodejních předmětů...

Propojení arteterapie s taneční a pohybovou terapií.

+ Příklad techniky – Frotáž (Müller a kol., 2014):

Zkuste najít několik zajímavých předmětů. Přeneste je na papír technikou frotáže (předmět se dá pod měkký papír a přejíždí se po něm plochou stranou voskovky, křídly, suchého pastelu nebo uhlu)

Dramaterapie

+ Co je třeba rozlišovat:

Dramatická výchova (*Drama in Education*)

Divadlo ve výchově (*Theatre in Education*)

Terapie hrou (Play Therapy)

Dramaterapie = terapeuticko-formativní disciplína, v níž převažují skupinové aktivity využívající ve skupinové dynamice divadelních a dramatických prostředků k dosažení symptomatické úlevy, ke zmírnění důsledků psychických poruch i sociálních problémů a k dosažení personálně sociálního růstu a integrace osobnosti. (Valenta a kol., 2006)

+ Prostředky dramaterapie:

Improvizace

Mimická a řečová cvičení

Hra v roli

Práce s textem

Pantomima

Simulace

Vyprávění příběhů

...

+ Formy dramaterapie:

Ambulantní a „klinická“

Individuální a skupinová

+ Příklad struktury dramaterapeutického sezení:

Pozdrave terapeuta se skupinou

Rozcvička (Warm-up)

Otevření hracího prostoru

Nastartování hry

Hlavní část sezení

Uzavření sezení

(Müller a kol., 2014, s. 143)

+ Příklad herních technik využívaných u dětí s PAS:

Zrcadlení

Dítě napodobuje dospělého/vrstevníka, později dochází ke střídání.

Přehánění při napodobování, velké rekvizity a hračky.

Témata blízká zájmům dítěte.

Hra s vizuálním scénářem

Kreslený (či nafotografovaný) scénář – posloupný příběh.

Přiřazování odpovídajících rekvizit/hraček k obrázkům.

Přehrávání příběhu, hlavní roli má dítě s PAS, každý příběh opakovaně.

Témata: sociální situace (co dělat, když... Mi někdo sebere hračku? Přejde neznámý člověk? Apod.)

Zooterapie

- + Pozitivní až léčebné působení zvířete na člověka (Velemínský a kol., 2007)
- + **Léčba pomocí zvířat zahrnuje péči o ně, dotýkání, hlazení, kontakt s nimi, komunikaci přes zvíře. Využívá interakce člověka a zvířete k této činnosti speciálně vycvičeného** (prof. Rudolf Kohoutek, In Müller a kol., 2014)

+ Dělení zooterapie:

Dle zvířecího druhu:

Hiporehabilitace, canisterapie, felinoterapie, delfinoterapie, lamaterapie, insektoterapie, ornitoterapie.

Terapie s malými domácími zvířaty.

Farmingoterapie (s velkými domácími zvířaty).

Terapie s volně žijícími a exotickými zvířaty.

Dle metody zooterapie:

Aktivity za pomoci zvířat (AAA)

Terapie za pomoci zvířat (AAT)

Vzdělávání za pomoci zvířat (AAE)

Krizová intervence za pomoci zvířat (AACR)

+ Canisterapie

Formy canisterapie

Individuální canisterapie (polohování)

Fyzický kontakt, přenášení energie a tepla na tělo klienta, prohřívání a lepší prokrvení končetin.

Pes má o jeden stupeň vyšší teplotu než člověk.

Skupinová canisterapie

6 – 8 klientů.

Stěžejní je aktivní část.

Návštěvní program,

jednorázové aktivity,

pobytový program,

rezidentní program.

+ Canisterapie u klientů s mentálním postižením:

Napomáhá udržení delší pozornosti.

Nácvik jemné a hrubé motoriky

Rozvoj fantazie, komunikace, .

Podpora sblížení se s okolím, pes jako kamarád, který vzbuzuje pocit jistoty a ochrany.

Zvýšení samostatnosti a odpovědnosti klientů.
Upevňování sebeobslužných dovedností (krmení, česání, čištění uší...)
(Müller a kol., 2014)

- + **Techniky canisterapie**
Polohování
Po 20 minutách – uvolnění a prohřátí svalů.
Stimulace svalů, kůže, končetin, vnitřních orgánů, úst.
Podpora dýchání, zklidnění, stimulace olizováním...
Hry
Aktivity se psem.
Uvolnění, odreagování, odbourání stresu.
Rozvoj paměti, myšlení,
JM, HM, orientace...

Muzikoterapie

- + „Muzikoterapie je profesionální využití hudby a jejích elementů jako prostředku intervence ve zdravotnických a vzdělávacích zařízeních i v běžném prostředí pro jednotlivce, skupiny, rodiny nebo komunity, kteří hledají optimalizaci kvality jejich života a zlepšení fyzické, sociální, komunikační, emocionální, intelektuální, spirituální složky zdraví a blahobytu“ (WFMT, 2011, In Müller a kol., 2014)
- + Využívání hudební zkušenosti pro nehudební, terapeutické cíle.
- + **Formy muzikoterapie:**
Individuální
Skupinová – 5 až 12 klientů
Komunitní – rodiny, týmy, školní třídy...
+ **Muzikoterapie ve spec. pedagogice:**
Jako sekundární proces:
Hudba jako doplněk jiné terapeutické nebo edukační intervence.
Jako primární proces:
Muzikoterapie jako samostatná svébytná terapie.
- + **Muzikoterapie u osob s mentálním postižením:**
Podpora kognitivních procesů, pomoc při osvojování vědomostí a dovedností, podpora pozornosti klientů.
Usnadnění zapamatování nové látky pomocí rytmu a melodie.
Strukturované i improvizáční techniky.
Orientace na úspěch klienta.
Respekt k mentálnímu i chronologickému věku klienta (pozor na infantilizaci zejména dospělých klientů).

Další

- + Biblioterapie
- + Poetoterapie
- + Taneční terapie

- + Ergoterapie
- + Bazální stimulace